

mantegnûa quèlla da valàdda do Scréivia, e da-i figeu de schêue elementâri de Savignón pe avéi di ‘primmi giùdici’ qualificæ. O màscimo da garançia!

In concluxón o libréto o l’è da lêze, pe-o nòstro piâxéi e ascì pe-a sodisfaziòn de tegnì vîve e nòstre tradiçioin.

Enrico Chiarella, Girando per i caruggi di Genova, Grafica KC edizioni, 2010, pag.126

Quànde i figeu vègnan goidæ pe-i caróggi, pàn interesæ sòlo a-e novità ò da quante liâtri precepiscian quæxi sènsa pensâghe: gelâti e pastissi dôsci, trippe e fugàssa, génte de tanti colôri e tante scignòe che sòn li a aspètà chisà chi, vedrinn-e con demòe e vigilie religiòze. Pàn emociòin, sènsa ’n particolâre coinvòlímènto.

Invêce, quànde ciù matûri se tórna a fâ i màximi percórsci, quèllo ch’o pàiva no êsighe, tò-u li ch’o sciòrte fêua. A normâle vixón do céntro stòrico, de quèlli màximi caróggi, vîsti con éuggi divèrsci e seguamènte co-in giudìcio ciù vèo e ciù crítico, a lâscia o pòsto a-a memoïa ch’a ne móstra e vège emosciòin – no mènò intènsè – ligæ a-e vòxe di amîxi ò di genitoi, a-e tradiçioin, a-i òdoî, a-i fæti picin visciûi inta giòia e inta senplicità de l’êse bagarilli. Inta mezûa che ognudùn de niâtri o l’è bòn de provâ, o Chiarella o descrìve e sensaçioin che tùtti sentimmo gjàndo pe-o céntro stòrico sènsa savéi perchê e provémmo.

ZUGÂ A LEUA

di Franco Bampi

A segunda strôfa de *A cansón da Chéulia* a dixè: “Fæto pöi ’n pö ciù grande me n’andava a l’Acaseua / co-i figeu zugavo a l’êua co-e figette da mæ etæ”. Ma comme se zeuga a l’êua? Questo o se sa ben. Pe primma còsa bezeugna zugâ ò dâse a-o bagón pe decidde chi sta sotta, saiva a dí decidde chi l’è ch’o deve scorì pe primmo i atrì. A sto ponto, chi sta sotta o conta: un, doî tréi, a l’êua. E o l’incomensa a scorì i atrì co-o çercâ chi, segundo lê, o l’è o ciù façile da rasonze: o ghe core apreuvo pe vedde d’aberalo. L’è ciæo ch’o peu abranca chi ghe pâ e ch’o peu cangiâ idea comme ghe ven meglio.

Aciapòu in figeu, o zeugo o l’incomensa torna da cappo: oua chi sta sotta o l’è quello ch’o s’è fæto pigiâ. Ciù complicòu o l’è o problema de come scrive a l’êua. Questa grafia l’ò pigiâ da-o spartìo de *A cansón da Chéulia*, e coscì a l’è registrâ da-o Gismondi (1955): ma *êua* a non veu dí pròpio in bello ninte! O Cazassa do 1851 o a registra comme ’na sola paròlla: *allêua* e o a traduxe “allora,

coll’o largo”, pe poi mangiâ de repentiò e registrâla do 1876 comme *allêa*, “forse dal francese allez” (dai!, forza!). E *allêa* a l’è a vòxe registrâ da-o Frixon (1910). Mi proponn-o ’n’atra verscion. Dæto che se dixè “zugâ a”, se dovieiva scrive zugâ a Lêua dove Lêua a l’è a paròlla zeneize pe-a çità de “Loano”. Quindi zugâ a Lêua vorieiva dí zugâ a uzo de “Loano”, pròpio comme zugâ a Ciâvai (registròu da-o Cazassa in tutte-e doe ediciòin do seu vocabolaio) o scignifica zugâ a uzo de Ciâvai. Pe no lascia nisciun a bocca sciuta, diò che quest’urtimo o l’è ’n zeugo nòstro ch’o se fa caciando in sce ’n cian ’na magnâ de noxe, osci de çexe, ò còse coscì; quindi, con de bicelæ (ò micelæ), fâ in mòddo che un de questi o vadde a colpìne ’n atro.

Se quarchedun de quelli che lezan o peu confermâ ò contradì a mæ idea in sce comme scrive o nomme de sto zeugo, me saieiva cào s’o mò-u fesse savei.